CIMS NEWS

CARE & CURE

Volume-11 | Issue-123 | October 25, 2020

અંદર ના પાનામાં :

કોવિડ - ૧૯ અને
હાર્ટ પેશન્ટ્સ ના પ્રશ્નો

કોવિડ દરમિયાન
બાળકોની હાર્ટ સર્જરી:
To Do or Not To Do ?

કોરોના અને બાળકો

હેલ્થ અને હેલ્થ ચેક-અપ

CIMS
Care Institute of Medical Sciences
Earning Trust with World-Class Practices

CIMS NEWS CARE & CURE

Volume-11 | Issue-123 | October 25, 2020

કોવિડ - ૧૯ અને હાર્ટ પેશન્ટ્સ

(હૃદય સંબંધિત રોગોના દર્દીઓ) ના પ્રશ્નો અને ડો. ઉર્મિલ શાહના જવાબો.

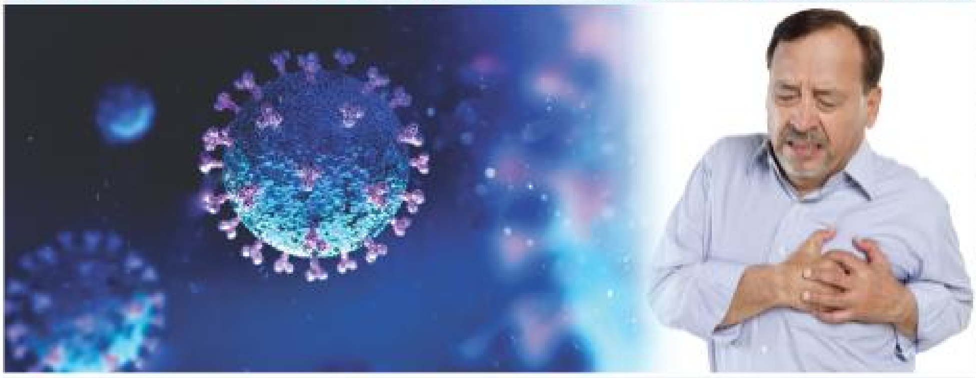

જો તમને નીચે જણાવેલ લક્ષણો માંથી કોઈ પણનો અનુભવ થાય છે, તો તાત્કાલિક તબીબી કટોકટી માટેની સેવાઓ પર કોલ કરો. ડોકટરને તમારા લક્ષણોનું મૂલ્યાંકન કરવા દો.

હાર્ટ અટેક (હૃદય રોગનો હુમલો)

છાતીમાં દુખાવો જે વધતો જાય છે । અનિયમિત ધબકારા થવા । શ્વાસ લેવામાં તકલીફ પડવી । બેભાન કે મૂર્છિત થઈ જવું

સ્ટ્રોક (મગજનો હુમલો)

ચહેરાની કોઈ એક બાજુ નીચે તરફ લબડી જવી । હાથમાં નબળાઇ લાગવી। બોલવામાં મુશ્કેલીઓ થવી

યાદ રાખો : આ રોગચાળા દરમ્યાન પણ, કોઈ પણ પ્રકારનો વિલંબ ન કરશો. હાર્ટ એટેક અને સ્ટ્રોક આવે ત્યારે દર એક મિનિટ મહત્વની હોય છે. હોસ્પિટલો તમને અલગ અને સલામત વાતાવરણમાં રાખીને તમારી સારવાર કરવા માટે તેઓથી બનતા પ્રયાસ કરશે

હૃદય રોગના દર્દીઓ માટે સિમ્સ હોસ્પિટલનો સંદેશ : 'કોવિડ - ૧૯ના રોગચાળા દરમ્યાન "ઘરે રહો" તેવી અરજ હાર્ટ એટેક કે સ્ટ્રોક ના સંજોગોમાં લાગુ પડતી નથી'

મને હૃદય સંબંધિત બીમારી છે. તો શું મને, એવા વ્યકિત કે જેને હૃદય સંબંધિત બીમારી નથી તેના કરતા કોવિડ - ૧૯ નો ચેપ લાગવાનું વધુ જોખમ છે? અથવા ગંભીર પ્રકારના કોવિડ -૧૯ થવાની સંભાવના છે ?

વાયરસનો ચેપ કોઈપણને લાગી શકે છે. તેમ છતાં, હૃદય સંબંધિત બીમારી ધરાવતા લોકોમાં આ ચેપના લક્ષણો દેખાવાની અથવા તેઓને અન્ય લોકો કરતાં વધુ ગંભીર ચેપ લાગવાની શક્યતા વધારે છે.ખાસ કરીને જેમને હાર્ટ ફેલ્યોર અથવા ભૂતકાળમાં હાર્ટ એટેક આવેલો હોય.

મેં એવું વાંચ્યું છે કે કોરોના વાયરસ હાર્ટ એટેક જેવી હૃદયને લગતી સમસ્યાઓ ઊભી કરી શકે છે - શું આ સાચું છે ?

આ વાયરસના ચેપથી આવતા સોજો હૃદયને લગતી બીમારીની સ્થિતિને વધુ તીવ્ર બનાવી શકે છે, જેના કારણે તીવ્ર હાર્ટ એટેક આવી શકે છે. પરંતુ, આ સમસ્યાઓથી બચવા માટે તમે કંઈ કરી શકો તેમ નથી. કોરોના વાયરસનો ચેપ લાગેલ હોય ત્યારે તેના લક્ષણો દરમ્યાન જે વ્યકિતઓને છાતીમાં ભાર લાગવાનો અનુભવ થાય, ત્યારે તેઓએ તુરંત આરોગ્ય સંભાળ માટેની સલાહની ટીમને ફોન કરવો જોઈએ. શું એવા કાર્ડિયાક દર્દીઓ કે જેઓને ડાયાબિટીઝ અને / અથવા હાઈબ્લડ પ્રેશર પણ છે, **તેઓને મૃત્યુ પામવાનું પ્રમાણ વધારે હોય છે?**

અત્યાર સુધી, વૃદ્ધાવસ્થા અને અન્ય બીમારીઓની હાજરી- જેમકે હાઈ બ્લડ પ્રેશર, ડાયાબીટીસ તથા હૃદયને લગતી બીમારીઓ - એ મૃત્યુ માટેનું જોખમકારક પરિબળો રહ્યા છે. તેમ છતાં, એ વાત પર ભાર મૂકવો મહત્વપૂર્ણ છે કે મોટાભાગના દર્દીઓને, કે જેઓ હૃદયને લગતા રોગ ધરાવતા હતા તેઓને પણ, હળવો ચેપ લાગ્યો હતો અને તેઓ સંપૂર્ણ રીતે સ્વસ્થ થઈ ગયા છે.

હું એ જાણું છું કે જો મને લાગે છે કે મને કોરોના વાયરસ નો ચેપ લાગ્યો છે, તો મારે હોસ્પિટલમાં જવું જોઈએ નહી, પરંતુ જો મને પહેલેથી હૃદયને લગતી બીમારી છે તો મારે ક્યારે તબીબી સહાય લેવી જોઈએ ?

પેરાસીટામોલ લેવાથી તાવનું સંચાલન કરી શકાય છે. પરંતુ જો તમે ઘરે આ બધા લક્ષણોનું સંચાલન કરવામાં અસ્વસ્થતા અનુભવતા હો, ખાસ કરીને જો તમને શ્વાસ લેવામાં તકલીફ લાગતી હોય, તો કૃપા કરીને તબીબી સહાય મેળવો.

મને પહેલેથી હૃદય સંબંધિત બીમારી હોવાથી, કોરોના વાયરસના કારણે બીમાર થવાનું જોખમ મર્યાદિત કરવા માટે મારે વધારાનાં કયા પગલાં લેવા જોઈએ ?

જો તમને હૃદય સંબંધિત બીમારી છે,

- તો બીમાર હોય તેવા લોકોને મળવાનું ટાળો.
- જ્યારે પણ શક્ય હોય ત્યારે અન્ય વ્યકિતઓથી બે મીટરનું અંતર રાખો.
- ઓછામાં ઓછા ૨૦ સેકંડ માટે સાબુ અને ગરમ પાણીથી હાથ સારી રીતે ધોઈ લો
- જ્યારે પણ તમે ઉધરસ અથવા છીંક ખાઓ છો ત્યારે ટીશ્યૂ વડે તમારા મોંને ઢાંકી લો અથવા તો તમારી કોણીના અંદરના ભાગમાં ઉધરસ અથવા છીંક ખાઓ.
- તમારી આંખો, નાક અને મોંને સ્પર્શ કરવાનું ટાળો.
- શક્ય તેટલું ઘરે રહો, જેમાં શક્ય હોય તો ઘરેથી કામ કરવાનું પણ શામેલ છે.
- જો તમને તાવ (૩૭.૮ ડિગ્રી અથવા તેનાથી વધુ તાપમાન), ઉધરસ અથવા છાતીમાં ચેપ જેવા લક્ષણો હોય તો, તમારે સ્વયંને ઘરના બાકીના સભ્યો અને અન્ય લોકોથી અલગ કરવા જોઈએ.

શું મારે પોતાની જાતને આ કોરોના વાયરસથી બચાવવા માટે માસ્ક પહેરવું જોઈએ ?

વર્લ્ડ હેલ્થ ઓર્ગેનાઇઝેશન ફેબ્રિક ના માસ્કનો ઉપયોગ કરવાને પ્રોત્સાહિત કરે છે, ખાસ કરીને એવી સ્થિતિઓમાં જેમાં ભૌતિક અંતર રાખવું શક્ય ન હોય, જેમ કે જાહેર પરિવહનના વાહનોમાં, દુકાનોમાં અથવા અન્ય બંધ અથવા ગીચ વાતાવરણ વાળી જગ્યાઓમાં જેમની ઉંમર ૬૦ વર્ષથી વધારે હોય અથવા પહેલેથી અન્ય બીમારીઓ ધરાવતા હોય તેવા કોઈપણ લોકો જેમ કે ડાયાબિટીસ, હાઈ બ્લડ પ્રેશર, હાર્ટ ડિસીઝ, લન્ગ ડિસીઝ અથવા કેન્સર તેમણે તબીબી માસ્ક (N-95) નો ઉપયોગ કરવાથી વધારે સુરક્ષા આપે છે

Volume-11 | Issue-123 | October 25, 2020

શું હું વિટામિન અથવા અન્ય ખોરાકની પૂરવણી કરતી વસ્તુઓ લઈ શકું છું ? કઈ કઈ ? શું તેઓ મને કોવિડ - ૧૯ સામે રક્ષણ આપે છે ?

તમારા શરીરને કાર્યરત રોગપ્રતિકારક શકિત જાળવવામાં મદદ મળે તે માટે, સામાન્ય રીતે, તાજા શાકભાજીઓ અને ફળોથી સમૃદ્ધ આહાર લેવાની સલાહ - ફક્ત કોવિડ - ૧૯ દરમ્યાન જ નહીં - દરેક સમયે આપવામાં આવે છે.

શું લોકો એક કરતા વધુ વખત કોવિડ - ૧૯ નો ચેપ લાગી શકે છે ?

અમને હજી આના વિષે ખબર નથી. તમે કોવિડ - ૧૯ ના ચેપ માંથી સ્વસ્થ થયા હો તો પણ તેનાથી સુરક્ષિત રહેવા માટે કૃપા કરીને સામાન્ય રક્ષણાત્મક પગલાં લેવાનું ચાલુ રાખો.

શું મારે મારી હૃદયને લગતી બીમારી માટેની કોઈ પણ દવાના ડોઝ બદલવા જોઈએ ?

એ વાત સ્પષ્ટ છે કે તમારી દવા બંધ કરવી અથવા બદલવી તે ખૂબ જ જોખમી બની શકે છે અને તમારી સ્થિતિને વધુ ખરાબ કરી શકે છે. હાર્ટ ફેલ્યોર માટે, અને હાર્ટ એટેક અથવા સ્ટ્રોકને રોકવા માટે હાઈ બ્લડ પ્રેશરને નિયંત્રિત કરવા માટે અને એના જેવી અનેક સ્થિતિઓ માટે આ દવાઓ ખૂબ જ અસરકારક છે. જો કોઈ શંકા હોય તો, કૃપા કરીને તમારા ડોકટર અથવા નર્સનો સંપર્ક કરો, પરંતુ તેમની સાથે વાત કર્યા પહેલાં કોઈ પણ પ્રકારના ફેરફાર ન કરો.

શું મારે પહેલેથી નિર્ધારિત ડોકટરની મુલાકાતો માટે જવું જોઈએ અથવા શું મારે તબીબી કેન્દ્રો અથવા હોસ્પિટલોમાં જવાનું ટાળવું જોઈએ ?

ઘણી હોસ્પિટલ તેઓની નિયમિત મુલાકાતો રદ કરવામાં આવે છે અથવા તેઓને ફોન પર કરવામાં આવે છે અથવા જ્યાં શક્ય હોય ત્યાં વિડિઓ ઓનલાઇન ચેટ દ્વારા તેમને ગોઠવવામાં આવે છે કે સામાન્ય સંજોગોમાં બરાબર છે, એવી કેટલીક સ્થિતિઓ છે કે જ્યાં સામ-સામે મુલાકાત લેવી જરૂરી છે તો મુલાકાત ટાળવી ન જોઈએ.

જો હું ભીડવાળા વિસ્તારોને ટાળું, તો શું હું ઘરની બહાર સલામત છું, દા.ત. શું હું પાર્કમાં જઈ શકું છું અથવા બહાર ચાલવા માટે જઇ શકું છું અથવા સાર્વજનિક પરિવહનમાં મુસાફરી કરી શકું છું ?

જો તમારે તમારા ઘરથી બહાર નીકળવું જરૂરી હોય (દા.ત. ફૂડ શોપિંગ માટે), તો કૃપા કરીને તમારી જાત અને અન્ય લોકો વચ્ચે ઓછામાં ઓછું બે મીટરનું અંતર રાખો તથા હંમેશાં તબીબી માસ્કનો ઉપયોગ કરો.

સૌજન્ય
ડૉ. ઉર્મિલ શાહ
MD, DM (Cardiology), FACC (USA)
ઇન્ટરવેન્શનલ કાર્ડિયોલોજીસ્ટ
મો. +91-98250 66939
ઈમેલ: urmil.shah@cims.org

સીમ્સ ઈસ્ટ હોસ્પિટલ (નોન-કોવિડ), અમદાવાદ

જોઈન્ટ કમિશન ઈન્ટરનેશનલ (JCI) - USA
ગુણવત્તાયુક્ત ગોલ્ડ સીલ

સિમ્સ હોસ્પિટલ ખાતે દાખલ થયેલ ૯૦ વર્ષના કોવિડ પોઝિટિવ દર્દીના સાજા થવા વિશેની વાત.

સાલ ૨૦૨૦ એ સાલ ૧૯૧૯ ની જેમ વિશેષ છે, કારણ કે આવું સો વર્ષમાં ફક્ત એક જ વાર થાય છે. પૂરી દુનિયામાં સાલ ૨૦૨૦ ને કોવિડના રોગચાળાના વર્ષ તરીકે યાદ કરવામાં આવશે. આ ક્ષણે પણ, ૬૫ વર્ષથી ઉપરની વય વાળા પુરુષો અને સ્ત્રીઓને ઘરે રહેવા વિનંતી કરવામાં આવે છે; સાવચેત રહો, કારણ કે વૃદ્ધ વર્ગના દર્દીઓ માં આ ગંભીર એક્યૂટ રેસ્પિરેટરી સિન્ડ્રોમ કો.વી. - ૨ નો ચેપ લાગવાના પરિણામો નબળા છે. વૃદ્ધ દર્દીઓનું મૂલ્યાંકન કરવું અને સારવાર આપવી પડકારજનક હોય છે કારણ કે તેઓ ખાસ કરીને સાર્સ/એસએઆરએસ કો.વી. -૨ ના ચેપના પ્રતિકૂળ ક્લિનિકલ પરિણામો પ્રત્યે સંવેદનશીલ હોય છે. વય સાથે તે વ્યક્તિમાં પહેલેથી અસ્તિત્વ ધરાવતી વધારાની તબીબી સ્થિતિઓ તેઓની સારવારના વિકલ્પોને જટિલ બનાવે છે. પુરૂષ જાતિ અને કાર્ડિયોવાસ્ક્યુલર ડિસીઝ, ડાયાબિટીસ, હાયપરટેન્શન, ક્રોનિક કિડની ડિસીઝ, સ્થૂળતા ,અને ફેફસા સંબંધિત રોગ જેવી કો-મોર્બિડીટીઝ નબળા પરિણામો આવવા સાથે સંકળાયેલા છે. વૃદ્ધ વ્યક્તિઓમાં, રોગપ્રતિકારક શક્તિની ઊણપ અને મોર્બિડ ડિસઓર્ડર્સ વાયરલ-પ્રેરિત સાયટોકીન તોફાનને પ્રોત્સાહન આપવાની સંભાવના ધરાવે છે, જે જીવલેણ શ્વસન પ્રક્રિયાની નિષ્ફળતા અને એકથી વધુ શરીરની પ્રણાલીઓના સમાવેશમાં પરિણમે છે. વૃદ્ધ વ્યક્તિઓ માટે તેઓના વ્યક્તિગત તબીબી ઇતિહાસ અને એકજ તબીબી સ્થિતિ માટે ઘણી બધી દવાઓ સાથે સારવાર કરવી ના આધારે પ્રારંભિક નિદાન અને વ્યક્તિગત ઉપચારાત્મક સંચાલન એ સારવાર માટેના વિકલ્પો છે. જો વૃદ્ધ લોકોની વહેલી સારવાર કરવામાં આવે તો મુશ્કેલીઓ વિના તેઓના સ્વાસ્થ્યની પુનઃ પ્રાપ્તિ ઝડપી થાય છે. વયના પરિબળ અને એક વ્યક્તિમાં એક સાથે એકથી વધુ દીર્ઘકાલીન અને તીવ્ર બીમારીઓની હાજરી હોવી ને ધ્યાનમાં લેતા, શક્ય હોય તેટલી વહેલી તકે તબીબી સહાયની મેળવવાથી તેઓને સ્વસ્થ થવામાં સહાય મળે છે.

અહી અમે એક ૯૦ વર્ષીય સર્જન, કે જેઓ કો-મોર્બિડીટીઝ સાથે અને કોવિડના ચેપ સાથે સિમ્સ કોવિડ કેર સેન્ટરમાં દાખલ થયા હતા, તેઓના સ્વાસ્થ્યની સફળ પુનઃ પ્રાપ્તિ વિશેની વાત પ્રસ્તુત કરીએ. આ વૃદ્ધ સર્જન હાઈ બ્લડ પ્રેશર અને મગજ અને કરોડરજ્જુ સિવાયની શરીરની નસોને થયેલ નુકસાનના કારણે થયેલ વિકૃતિ નો જાણીતો કેસ છે. છેલ્લા ૪-૫ દિવસથી તેઓને કફ, નબળાઇ, ઓછા તાપમાન વાળા તાવ અને માથાનો દુખાવો થવાની ફરિયાદ હતી. તેઓના કોવિડ પરીક્ષણ નું પરિણામ સકારાત્મક હતું. આ સર્જનને સિમ્સ હોસ્પિટલ, અમદાવાદ, ગુજરાત, ભારત ખાતે સિમ્સ કોવિડ કેર ગ્રુપ હેઠળ એક અલગ સુસ્થાપિત ૧૦૦ પથારીવાળા કોવિડ માટેના ખાસ એકમ (વેસ્ટ વિંગ) માં દાખલ કરવામાં આવ્યા હતા. તેઓ નિષ્ણાતો અને અનુભવી ડોક્ટરોની ટીમની સક્ષમ સંભાળ હેઠળ હતા જેમાં ફિઝિશિયન્સ, ઇન્ટેન્સિવિસ્ટ્સ, પલ્મોનો-લોજિસ્ટ્સ, ચેપી રોગના નિષ્ણાતો, રેડિયો-લોજિસ્ટ્સ, પેથોલોજિસ્ટ્સ, માઇક્રોબાયોલોજિસ્ટ, ફિઝીયોથેરાપિસ્ટ, ડાયેટિશિયન મનોવિજ્ઞાનિકો શામેલ હતા.

કોવિડનું સંચાલન

ઇન-હાઉસ મલ્ટિ-સ્લાઇસ હાઇ રિઝોલ્યુશન કોમ્પ્યુટેડ ટોમોગ્રાફી (એચઆરસીટી) સ્કેનના તારણો લાક્ષણિક કોવિડ - ૧૯ ન્યુમોનિયા સૂચવી રહ્યા હતા. કાવિડ - ૧૯ માટેના ઇન્ફ્લેમેટોરી માર્કર્સ સહિતના લોહીના પરીક્ષણો પણ કરવામાં આવ્યા હતા. ઈન્ડિયન કાઉન્સિલ ઓફ મેડિકલ રિસર્ચ ની માર્ગદર્શિકાને અનુરૂપ હોસ્પિટલના પ્રોટોકોલ મુજબ દર્દીને અલગ રાખવામાં આવ્યા હતા અને કાવિડ - ૧૯ ન્યુમોનિયા માટેની સારવાર શરૂ કરવામાં આવી હતી. દર્દીની સારવાર રેમડેસિવીર - એક એન્ટિ-વાયરલ દવાના ઇન્જેક્શન, ક્લેક્સ-એનના ઇન્જેક્શન, ટેબલેટ ઝિંકોવિટ, ટેબલેટ વિટામીન-સી અને ન્યુમોનિયાના ઉપચાર માટેના અન્ય સહાયક દવાઓ સાથે કરવામાં આવી હતી. તેઓ હોસ્પિટલમાં દાખલ હતા તે દરમ્યાન લોહીમાં ઓક્સીજનની માત્રા ના સ્તરને ૯૬% - ૯૯% ની વચ્ચે જાળવવામાં આવ્યું હતું. તે સમય દરમ્યાન કોઈ પણ પ્રકારના કોઈ બનાવો વગરના ૫ દિવસ માટે હોસ્પિટલમાં દાખલ રહ્યા પછી દર્દીને જે દબાણ સાથે હૃદય લોહી પંપ કરે છે તે સ્થિર હોય તેવી સ્થિતિ સાથે રજા આપવામાં આવી હતી.

નિષ્કર્ષ

સિમ્સ કોવિડ કેર સેન્ટરમાં દાખલ થયેલ હાયપરટેન્શન અને મગજ અને કરોડરજ્જુ સિવાયની શરીરની નસોને થયેલ નુકસાનના કારણે થયેલ વિકૃતિની એક વ્યક્તિમાં એક સાથે એકથી વધુ દીર્ઘકાલીન અને તીવ્ર બીમારીઓની હાજરી હોવી ધરાવતા ૯૦ વર્ષીય સર્જનનો અનુભવ સૂચવે છે કે, કોવિડ - ૧૯ થી સંક્રમિત વૃદ્ધ દર્દીઓની સારવાર કરતી વખતે નિયમિત એન્ટિવાયરલ થેરાપી ઉપરાંત સમયસર તપાસ થવી અને સારવાર શરૂ થવી એ બંને નિર્ણાયક બાબતો છે. લાભકારક અને સમયસર ઉપચારાત્મક નિર્ણયોને લક્ષ્યમાં રાખીને વૃદ્ધ વયસ્કોની સારવાર કરતાં સમયે તેઓ પ્રત્યે વ્યક્તિગત અભિગમ રાખવો જોઇએ. કાવિડ - ૧૯ માટેની વિશિષ્ટ સારવારમાં વધુ પ્રગતિ ન થાય ત્યાં સુધી, એવી ભલામણ કરવામાં આવે છે કે વૃદ્ધ લોકો એ કાવિડ - ૧૯ ના રોગચાળા દરમ્યાન સાવચેત રહેવું જોઇએ.

સિમ્સ કોવિડ કેર સેન્ટરમાં વ્યાપક અને સમયસર તબીબી સંભાળ સાથે, અમે શ્વસન પ્રક્રિયામાં સહાય માટે આઇસીયુમાં દાખલ કરવા પડે તેની સંભાવનાઓને ઘટાડી છે, જેના પરિણામે કોવિડ - ૧૯ ના વૃદ્ધ દર્દીઓમાં અનુકૂળ પરિણામ આવે છે.

કોવિડ દરમિયાન બાળકોની હાર્ટ સર્જરી:

To Do or Not To Do ?

નોવેલ વુહાન વાઈરસ કોરોનાથી થતા કોવિડથી એટલો ભય ફેલાયો છે કે લોકો કારણ વગર ઘરની બહાર નીકળતા ગભરાય છે. પણ હેલ્થ ઈમરજન્સી એવી વસ્તુ છે કે જો તાત્કાલિક સારવાર ન થાય તો જીવનું જોખમ રહે છે. એક વોટ્સઅપ ફોરવર્ડ એવો છે કે : તમને ખબર છે મંદીરો કેમ બંધ છે ? કેમ કે ભગવાન પી પી ઈ કીટ પહેરી, હોસ્પિટલોમાં કામ કરે છે, પણ ડોકટરને ભગવાન સાથે સરખાવવું યોગ્ય નથી. ખરેખર તો સંસ્કૃતના એક શ્લોકમાં ડોકટરની યમરાજના મોટાભાઈ સાથે સરખામણી કરી છે :- વાંચો:

वैधराज्य नमस्तुभ्यंमराज सहोदर,
यमस्तु हरति प्राणान्वैध्य: प्राणान्धनानि च

(તમને નમન ઓ યમરાજના મોટાભાઈ,
યમ તો માત્ર પ્રાણ લે છે,
તમે તો પ્રાણ અને પૈસા બંન્ને !

પણ કોરોનાના આ મુશ્કેલ સમયમાં બે નાના બાળકોની સફળ હાર્ટ સર્જરી વિશે વાત કરી પોઝિટીવીટી વધારીએ.

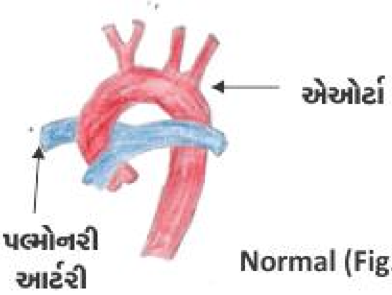

Normal (Fig. 1)

૩ જૂન, ૨૦૨૦ ના રોજ, ૮૦૦ ગ્રામના એક પ્રિમેચ્યોર(સમય અગાઉ જન્મેલ) બાળકની સર્જરી કરવામાં આવી (તસ્વીર ૧) જોડિયા બાળકોમાંના એક આ બાળકને લગભગ ૩ મીમી વ્યાસની પીડીએ (પેટન્ટ ડક્ટસ આર્ટરીઓસીસ)બિમારી હતી.ગર્ભાવસ્થામાં બાળક શ્વાસ ન લઈ શકે, એટલે એક નળી: ડક્ટ્સ વડે લોહી ફેફસામાં જાય, પુરા માસે જન્મેલ બાળક શ્વાસ લે અને ઓકિસજનથી ડક્ટ્સ સંકોચાય અને ધીરે ધીરે બંધ થાય (જુઓ તસ્વીર)

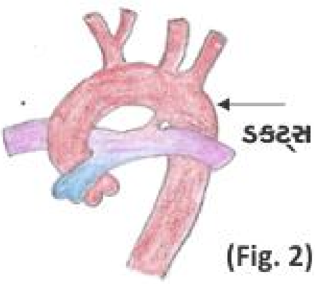

(Fig. 2)

પણ પ્રિમેચ્યોર બાળકોમાં ડક્ટ્સ ખુલ્લી રહે, ફેફસાંનું પ્રેશર વધારે અને બાળકને શ્વાસ લેવામાં તકલીફ થાય, આ બાળકને ઈન્ડોમિથાસીન નામની દવાના ત્રણ ડોઝ આપવામાં આવ્યા, જેથી ડક્ટ્સ બંધ થાય, પણ ત્રણ ડોઝ પછી પણ જયારે ડક્ટ્સ ખુલ્લી રહી અને બાળકને ફેફસાનું પ્રેશર વધતાં બાળકને વેન્ટિલેટર પર મૂકવામાં આવ્યું ત્યારે ઓપરેશન કરી આ ડક્ટ્સને બંધ કરી, બે દિવસ પછી બાળક વેન્ટિલેટરથી મુકત થયું.

(Fig. 3)

બીજા એક ૧.૪ કીલોગ્રામ ના ૧૫ દિવસના બાળકને કોઆર્કટેશન ઓફ એઓર્ટા માટે ઓપરેશન કરવામાં આવ્યું.

રાજકોટથી આવેલ આ બાળકને હૃદયની ધોરી નસ, એઓર્ટા એક જગ્યાએ સાંકડી થવાથી હૃદય પર પ્રેશર આવ્યું, ઓપરેશન કરી સંકડાશવાળો ભાગ દૂર કરી રસ્તો પહોળો કરવામાં આવ્યો.

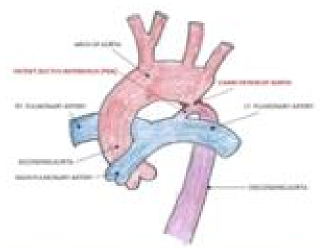

PDA with COARCTATION OF AORTA

(Fig. 4)

ડક્ટ્સ અને કોઆર્કટેશન

નોબેલ વિજેતા ગ્રેબીઅલ ગાર્સીઆ માર્કો નામના લેખકે વર્ષો પહેલાં એક નવલકથા લખી હતી. **"Love in the time of cholera"** આપણે આને કહી શકીએ **Pediatric Cardiac Surgery in Time of Corona.**

સૌજન્ય

ડૉ. શૌનક શાહ

MS, MCh, DNB

પીડિયાટ્રીક અને સ્ટ્રકચરલ કાર્ડિયાક સર્જન

મો. +91-98250 44502

ઈમેલ: shaunak.shah@cimshospital.org

CIMS®
Care Institute of Medical Sciences
Earning Trust with World-Class Practices

CIMS NEWS CARE & CURE

Volume-11 | Issue-123 | October 25, 2020

કોરોના અને બાળકો

આજે આપણા બધાના મનમાં ખૂબ બધા પ્રશ્નો છે Corona અને આપણા બાળકોને લઈને આજે એ બધા પ્રશ્નોના વૈજ્ઞાનિક જવાબો આપવાનો અમે પ્રયત્ન કરીશું

શુ એ વાત ખરી કે બાળકો માં આ રોગ ઓછો જોવા મળે છે ?

હા, ચોકકસપણે મોટાઓની સરખામણીમાં બાળકોમાં આ રોગ ઓછો પણ જોવા મળે છે.અને ઓછો ઘાતક પણ પરંતુ આ તથ્યની પાછળ થોડા મૂળભૂત કારણો પણ સમજવા જેવા છે. બાળકોમાં આ રોગનું ઓછું પ્રમાણ એ લીધે છે. આપણા કરતાં આપણે બાળકોને ઓછા બહાર કાઢીએ છીએ , તેઓ જયારે Lock-Down ખૂલી ગયું છે ત્યારે પણ આપણા કરતાં ઓછા લોકોના સંપર્કમાં આવે છે.એટલે આવી જ તકેદારી આપણે ભવિષ્યમાં પણ રાખવી જ રહી. હવે વાત બીજા અને મહત્વના વૈજ્ઞાનિક કારણ કે જે છે, બાળકોને સમયાંતરે મળતી રહેતી વિવિધ પ્રકારની રસીઓ. જેમના કારણે સમયાંતરે બાળકની Immunity ને Booster મળતું રહે છે. જયારે આપણા જેવો પરિપકવ લોકોને ઘણા વર્ષોથી રસીકરણ કરી રોગપ્રતિકારક શકિતને Booster મળતું નથી.

શું આ તથ્યનો અર્થ એવો થાય કે બાળકો માટે આપણે બહું ચિંતા કરવાની જરૂર નથી એમને તો ઝોંહિક ઓછો જ થાય છે ને?

ના, એવું બિલકુલ નથી Virus એવું બિલકુલ નથી જાણતો કે બાળકોને ઓછું નુકશાન કરવું કે મોટી વયના કે વયોવૃધ્ધને વધારે નુકશાન કરવું, બાળકોમાં પણ આ રોગ ખતરનાક અને કયારેક જીવલેણ પણ સાબિત થાય છે. માટે તકેદારી, Frequent Hand Washing & Social Distansing તો બાળકોએ પણ ખૂબ જ રાખવું જરૂરી છે.

બાળકોમાં આ રોગના ચિહ્નો શું હોય છે ?

બાળકોમાં પણ મોટેભાગે આ રોગના લક્ષણો Adults જેવા જ હોય છે. દા.ત. તાવ, શરદી,ખાંસી, નાક વહેવું, થાક, બેચેની, સ્વાદ અને શકિતમાં ઘટાડો થવો અને Severe Condition માં શ્વાસ લેવામાં તકલીફ થવી.

શું બાળકોમાં કોઈ ભિન્ન ચિહ્નો પણ જોવા મળે છે ?

હા, આ એક અતિ મહત્વનો સવાલ છે જે આપણે સમજવો જ રહયો, ખાસ કરીને જયારે અત્યારે વરસાદ ની મોસમ છે, ત્યારે ડેન્ગ્યું અને કોરોના વચ્ચેનો ભેદ પારખવો જરૂરી છે. Corona જયારે બાળકોને થાય છે ત્યારે ઘણીવાર એક કરતાં વધુ Body System ને અસર કરે છે. જેને વૈજ્ઞાનિક ભાષામાં PIMS કે MISC તરીકે ઓળખવામાં આવે છે, જેમાં ઘણીવાર Corona નો તાવ આબેહૂબ Dengue ની નકલ કરી આપણને અને Medical Science ને પણ જાણે છેતરતો જણાય છે. એટલે જો આપણા બાળકને >૧૦૧ F થી વધું તાવ આવે શરીર પર લાલ ચાઠા નીકળે, આંખો દુ:ખે, માંસપેશીઓ દુખે અને તેના Blood રિપોર્ટમાં Dengue જેવા લક્ષણો દેખાય તો પણ આપના ડોકટરને Corona ટેસ્ટ કરવા માટે કહેતાં અચકાવું જોઈએ નહી.

શું એવું ખરૂ કે એકવાર કોરોના થયો અને બચી ગયા તો નિરાંત ?

ના, એવું બિલકુલ નથી હજુ સુધી બાળકોમાં એવા કોઈ રિસર્ચ નથી જે આ વાતનો પુરાવો આપે.

ઉલ્ટું એવુ જોવા મળે છે કે એકવાર Mild Corona નો ચેપ લાગ્યા બાદ સાજા થઈ ગયા પછી થોડા અઠવાડિયા કે મહિના બાદ બાળકોમાં વિચિત્ર Syndromes સતર્ક થઈ જાય છે જેવા કે Multi System inflammatory Syndrome, Kawasaki disease વિગેરે.

શું બાળકોને કોરોના થાય તો, બાળકોથી મોટાઓ ને ફેલાવતો નથી ?

ના, તદ્દન જ એવું નથી. ઉલ્ટુ બાળકોને માસ્ક પહેરાવી રાખવા એક રીતે કપરૂ કામ છે. સતત દોડાદોડી

કરતી આ ચંચળ ઉંમરની અવસ્થામાં જો કોરોના થાય તો એક રીતે આપણા ઘરમાં જાણે Super Spreader બની બધે ફરી વળે છે. અને એક રીતે સંક્રમણ ની તકને વધારે છે. તદ્ઉપરાંત બાળકો છાશવારે રડતા રહી અને ખાંસતા રહી ને મોટી માત્રામાં આ વાયરસને ઝડપથી ફેલાવી શકે છે, આથી આવા કિસ્સામાં વધુ સાવચેતી જરૂરી છે.

શું બાળકોમાં Hydroxy- chloroquine નો કોઈ ખરો ?

હજુ સુધી Literature બાળકો માટે આ દવાનો કોઈ Preventive role વિષે નકકર પુરાવા રજૂ કરતુ નથી.

શું ઉકાળાઓ અને વિટામીન્સથી Corona સામે લડત કરવાની ક્ષમતા વધે છે ?

આ એક પેચીદો પ્રશ્ન છે. વિટામીન્સ તમારી Epithelium ની defence ક્ષમતા ચોકકસ વધારી શકે પરંતું overdose થી બચવું. ઉકાળાઓ ના ફાયદાઓ વિશે તો આપણે જાણીએ જ છીએ પરંતું ઉકાળાથી ઘણા બાળકોને ઉલ્ટીઓ અને Hyper acidity ની તકલીફો જે અમે જોઈએ છીએ, એનાથી બચવા માટે યોગ્ય માત્રામાં ઉકાળાનું સેવન એ અંગેના નિષ્ણાત ની સલાહ બાદ જ સેવન કરવું હિતાવહ છે.

અમને વિશ્વાસ છે કે આ પરોક્ષ પ્રશ્નોતરી દ્વારા આપના ઘણા ખરા પ્રશ્નો ના સમાધાન મળી ગયા હશે. વાર્તાલાપના અંતે અમે ભાર મૂકી કહીશું કે **"તકેદારી એ જ આ રોગથી બચવાનો ઉપાય છે, સજાગ રહીએ-સુરક્ષિત રહીએ!"**

સૌજન્ય

ડૉ. અમિત ચિતલીયા

એમ.બી. ડી.પેડ, પીડિયાટ્રીક ક્રિટીકલ કેર

નીઓનેટોલોજીસ્ટ અને પીડિયાટ્રીક ઈન્ટેન્સીવીસ્ટ

મો. +91-90999 87400

ઈમેલ: amit.chitaliya@cims.org

હેલ્થ અને હેલ્થ ચેક-અપ

કેટલીક વસ્તુંઓ એવી હોય જે આપણી પાસે હોય ત્યારે આપણને એની જાણ નથી હોતી, અને કયારેક એના વિશે વિચારતા નથી. પણ જયારે તે ખોરવાય ત્યારે તેની કિંમત આપણને સમજાય છે - હું વાત કરૂ છુ હેલ્થ ની આરોગ્યની.

ઘણીબધી એવી બિમારીઓ છે. જે શરૂઆતના સ્ટેજમાં કોઈ જ વધુ પડતા ચિહનો કે લક્ષણો નથી હોતા. જયારે આગળ વધે ત્યારે જ તે શારીરીક લક્ષણો બતાવે છે. ઘણીવાર ગંભીર બિમારી રૂપે પ્રગટ થાય છે. જેમ કે બ્લડપ્રેશર, બીજી આવી કેટલીક બિમારીઓ છે જેમ કે ડાયાબિટીસ, થાઈરોઈડ, એનેમિયા (લોહીનું ઓછું પ્રમાણ)કેટલાક કેન્સર, Cervical Cancer જેમ કે આંતરડાના કેન્સર, કીડનીના કેન્સરની ગાંઠ જે કોઈપણ લક્ષણ વગર સામાન્ય તપાસ દરમ્યાન પકડાય છે.

અહી આપણે કેટલીક બેઝીક તપાસ વિશે વાત કરીશું

બધાજ બાળકો ની બેઝીક તપાસ જેવી કે CBC, Creatine,SGPT, RBS, TCH, Urine ની તપાસ ઓછામાં ઓછી એકવાર થવી જોઈએ.

૧૮ વર્ષ પછી

આ ઉંમરે વજન, ઉંચાઈ, BMI, Blood Pressure બેઝીક બ્લડ રીપોર્ટ જેવા કે હિમોગ્લોબીન,સુગર, કિડની ફંકશન, લીવરનો રીપોર્ટ, યુરીન, થાયરોઈડ કરાવી શકાય. વધુમાં ઈ.સી.જી કે છાતીનો પણ કરાવી શકાય.

હેલ્થ ચેક-અપ દરમિયાન ડોકટર આપને સંતુલિત આહાર, નિયમિત કસરત, સિગરેટ, તમાકું, દારૂ ના વ્યસનથી થતા નુકશાન તથા તેને છોડાવા માટે માર્ગદર્શન પુરૂ પાડે છે.

- ૭૦% લકવા કે હેમરેજ, બી.પી. ના કારણે થાય છે.
- ૩૦% હાર્ટ ફેલ્યોર અને એટેક બી.પી.ના દર્દીમાં આવે છે.
- કીડની ફેલ્યર માટેનું ડાયાબિટીસ પછી બીજું મેઈન કારણ હાઈ બી.પી છે.

શરૂઆતમાં બી.પી વધવાના લક્ષણો ખૂબ સામાન્ય હોય છે. જે ખબર ના પડે તો સીધું લકવા કે બીજી મોટી તકલીફ થાય ત્યારે ખબર પડે છે.

ઉપાયઃ આ બધી તકલીફોને શરૂઆતના સમયમાં પકડી કાઢવા માટેનો રસ્તો છે. Health Check-Up, તકલીફ ન હોય તે સમયે કરાવવામાં આવતી શારીરીક તપાસ જુદી જુદી ઉંમરની વ્યકિત માટે જુદી જુદી જરૂરીયાત હોય છે. જે ડોકટરની સલાહ પ્રમાણે કરાવી શકાય.

વેકસીનેશન (સરવાઈકલ કેન્સર, ટાઈફોઈડ, Hapatitis) લગ્ન પહેલાંની જરૂરી તપાસ જેવી કે, HIV અને અન્ય સેકસ સબંધિત પ્રશ્નો પણ પૂછી આપને યોગ્ય માર્ગદર્શન પૂરુ પાડી શકે છે.

૨૧ થી ૪૫ વર્ષની વ્યકિતઓ માટે જરૂરી તપાસ

આ ઉંમરમાં બેઝીક રીપોર્ટ સિવાય, કોલેસ્ટેરોલ , ડાયાબિટીસ ની ડિટેઈલ તપાસ કરવી જરૂરી છે. હૃદય સંબંધિત રિસ્ક જાણવા માટેની તપાસ જેમ કે, ઈઝર, ઈકો કાર્ડીયોગ્રાફી, ટ્રેડમીલ ટેસ્ટ કરાવવાની જરૂર હોય છે. આ ઉંમરની મહિલાઓમાં સ્તન કેન્સર, તથા ગર્ભાશયના મુખના કેન્સર સબંધિત તપાસ. ડોકટરની સલાહ પ્રમાણે મેમોગ્રાફી, બ્રેસ્ટની સોનોગ્રાફી, પેપ સ્મીયર વગેરે કરવામાં આવે છે.

- તમાકુ, આલ્કોહોલ સિગરેટ છોડવા માટેની સલાહ તેમજ માર્ગદર્શન પણ અહી આપી શકાય.
- Hepatitis ની વેકસીન ન મૂકાવી હોય તો તે પણ મૂકાવી લેવી જોઈએ.

૪૫ થી ૬૫ વર્ષની વ્યકિતઓ માટે જરૂરી તપાસ

સંપૂર્ણ કાર્ડીયાક રીસ્કની તપાસ. બી.પી. સુગર, કોલેસ્ટેરોલ ની તપાસ તથા ઈ.સી.જી, ઈકો કાર્ડીયોગ્રાફી, સીટી એન્જીયોગ્રાફી તો ડોકટરની સલાહ પ્રમાણે કરાવવા જોઈએ.

મહિલાઓમાં દર બે વર્ષે મેમોગ્રાફી અને પેપ સ્મીયરની તપાસ કરાવવી જોઈએ તેમજ સેલ્ફ પાલ્પેશન નિયમિત કરાવવું જોઈએ.

- ૫૦ વર્ષ પછી પુરૂષોમાં પ્રોસ્ટેજ માટે PSA અને પેટની અને પેઢુની સોનોગ્રાફી કરાવવી જોઈએ.
- ૫૦ વર્ષ પછી દર વર્ષે ઈન્ફલુઅુન્ઝા વેકસીન, એ ૫ વર્ષે pneumococcal vaccine મૂકાવવી જોઈએ.
- આંતરડાના કેન્સર માટે Stool ની તપાસ અને જરૂર પડયે સિગ્મોડોસ્કોપી કે કોલોનોસ્કોપી ડોકટરની સલાહ પ્રમાણે કરાવવી જોઈએ.
- યુરીન તથા બ્લડ રીપોર્ટ વર્ષમાં બે વખત કરાવવા.
- હાડકાની મજબૂતી માટે બોર્ન ડેન્સીટી ટેસ્ટ તથા Dexa Scan કરાવી શકાય.
- આંખ અને કાનની તપાસ કરાવવી પણ જરૂરી છે, કારણ કે Cataract અને બીજી સમસ્યાઓ આ ઉંમરમાં ઉભી થતી હોય છે.
- તો આજે જ નિર્ણય કરો. તમારા ફેમીલી ડોકટરને મળો અને તમારા માટે યોગ્ય એવું હેલ્થ ચેક-અપ કરાવી હેલ્ધી Line સિકયોર કરો.

સૌજન્ય
ડૉ. રશ્મી ચોવટીયા
MBBS, MD(Internal Medicine), CCEBDM (Diabetes)
સીનીયર ફિઝીશીયન
મો. +91-98248 39300
ઈમેલ: rashmi.chovatia@cimshospital.org

CIMS News Care & Cure Registered under RNI No. GUJBIL/2010/39100
Published 25th of every month
Registered under Postal Registration No. GAMC-1813/2020-2022 valid upto 31st December, 2022
issued by SSPO's Ahmedabad City Division, permitted to post at Ahmedabad PSO on 30th to 5th of every month
Licence to Post Without Prepayment No. PMG/HQ/107/2020-2022 valid upto 31st December, 2022

If undelivered Please Return to

CIMS Hospital
Nr. Shukan Mall, Off Science City Road,
Sola, Ahmedabad-380060.
Phone : +91-79-2771 2771-72
Mobile : +91-98250 66664, +91-98250 66668

Subscribe "CIMS News Care & Cure" : Get your "CIMS News Care & Cure", the information of the latest medical updates only ₹ 60/- for one year. To subscribe pay ₹ 60/- in cash or cheque/DD at CIMS Hospital Pvt. Ltd. Nr. Shukan Mall, Off Science City Road, Sola, Ahmedabad-380060. Phone : +91-79-4805 1059 / 4805 1060. Cheque/DD should be in the name of : **"CIMS Hospital Pvt. Ltd."**
Please provide your **complete postal address with pincode, phone, mobile and email id** along with your subscription

સીમ્સ હોસ્પિટલ

WORLD'S BEST HOSPITALS

2020

Newsweek

POWERED BY statista

CARE INSTITUTE OF MEDICAL SCIENCE

અમેરિકા ન્યૂઝવીક મેગેઝીન (૨૦૨૦)માં
ભારત અને વિશ્વની શ્રેષ્ઠ હોસ્પિટલોમાંની એક તરીકે સ્થાન

CIMS Hospital : Regd Office: Plot No.67/1, Opp. Panchamrut Bunglows, Nr. Shukan Mall, Off Science City Road, Sola, Ahmedabad - 380060.
Ph. : +91-79-2771 2771-72 Fax: +91-79-2771 2770.
CIMS Hospital Pvt. Ltd. | CIN : U85110GJ2001PTC039962 | info@cims.org | www.cims.org

Printed, Published and Edited by Preeta Chag on behalf of the CIMS Hospital
Printed at High Scan Pvt. Ltd., 'Hi Scan Estate', Sarkhej-Bavla Highway, Changodar. Ahmedabad-382 213.
Published from CIMS Hospital, Nr. Shukan Mall, Off Science City Road, Sola, Ahmedabad-380060.